

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
katedra psychologie
PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta práce)

Práci předložil(a) student(ka): Miroslava Zámková

Studijní zaměření: Učitelství pro MŠ

Název práce: PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ ZE SOCIÁLNĚ
ZNEVÝHODNĚNÉHO PROSTŘEDÍ

Oponent práce: PhDr. J. Slowík, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Hned v úvodu práce autorka uvádí několik různých cílů, které jsou znovu souhrnně formulovány na začátku výzkumné části. Není proto úplně jasné, co je vlastně ústředním cílem práce a záměrem autorky – byť můžeme ze zmíněných formulací rámcový cíl vyvodit (patrně jde zejména o to, zjistit efekt předškolního vzdělávání u dětí vyrůstajících v sociálně znevýhodněném prostředí) a jeho naplnění lze považovat za spíše částečné. Stanovení cíle ovšem působí značně nepřehledně, takže se obtížně hodnotí.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

V úvodní kapitole se autorka věnuje problematice sociálního znevýhodnění, kterou přehledně teoreticky vymezuje včetně možných příčin a souvisejícího tématu sociálního vyloučení. Využívá při tom některých již starších, ale i dostatečně „čerstvých“ a aktuálních zdrojů. Kategorie sociálního znevýhodnění ovšem již v současné školské legislativě není výslovně uvedena, jak autorka tvrdí. Další část teorie je pak věnována předškolnímu vzdělávání, kde se objevují některé drobné terminologické nepřesnosti (např. „specifické“ namísto speciální vzdělávací potřeby nebo „rámcové“ vzdělávací program namísto rámcového...), ale celkově jsou souvislosti předškolního vzdělávání u dětí se sociálním znevýhodněním velmi srozumitelně představeny. Oceňuji, že autorka vychází i z vlastní pedagogické praxe, ale možná by zkušenosti a příklady z praxe bylo bývalo vhodnější uvádět v nějakém graficky odděleném formátu (pro lepší přehlednost). Některá generalizující vyjádření o osobách (a rodinách) se sociálním znevýhodněním – i když citovaná z odborných zdrojů – jsou však poněkud diskutabilní (anebo možná jen autorkou nepřesně interpretovaná?). Zvážil bych také hojně používání zkratk – někde jejich kumulace působí velmi nepřehledně a spíše v neprospěch čtivosti textu. Pozornost by zasloužily i přesnější nadpisy kapitol – zejména těch hlavních (např. titulek „Nestátní neziskové organizace“ vyznívá příliš obecně).

Výzkumný design byl převážně kvalitativního charakteru. Výčet sedmi výzkumných otázek považuji za příliš ambiciózní pro takovýto typ práce – a především nejsou odpovědi na tyto otázky následně jasné reflektovány v závěru práce. U popisu výzkumného vzorku je zarážející způsob výběru dětí se sociálním znevýhodněním – autorka vybrala pro výzkum děti, které podle jejího názoru spadají do této kategorie. Zmiňuje sice jako kritérium atributy sociálního znevýhodnění, ale není zřejmé, které atributy konkrétně tyto děti splňovaly (podrobnosti nacházíme až v úvodech jednotlivých kazuistik). Případové studie samotné jsou jinak velmi dobře a přehledně zpracované. Otázkou je pro mě ale volba dotazníkové šetření pro 6 učitelek: vhodnější by snad bylo využít spíše rozhovory (tím spíše, když všechny respondentky žijí v témže místě). Metody výzkumu jsou jen stručně představeny a jejich popis se neopírá o žádnou metodologickou literaturu.

Ve shrnutí dotazníkového šetření se objevují některé závěry, které nenacházíme ve výpovědích respondentek (například teze o potřebě spolupráce s neziskovými organizacemi, kterou vedení MŠ nepodporuje – přitom pouze jedna respondentka uvedla u otázky 13 právě spolupráci s NNO jako možnost a nic další k tomu v odpovědích respondentek není zmíněno...). Ve výzkumné části se na

různých místech opakují vícekrát totožné informace (v interpretaci odpovědí respondentů, ve shrnutí jednotlivých částí a poté ještě v závěru). Výstupy výzkumu sice nepřinášejí zásadně nové informace, ale jsou rozhodně poměrně zasvěcenou reflexí zkoumaného tématu a za zajímavý považují i námět (návrh) na prodloužení povinné předškolní docházky o rok s ohledem na děti se sociálním znevýhodněním.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce má standardní grafickou úpravu, je přehledně strukturována a má standardní rozsah s relativně vyváženým poměrem teoretické a výzkumné části. Odkazování na použitou literaturu je správné, to však neplatí o odkazech na internetové zdroje uváděné přímo v textu. V přílohové části je zařazena šablona dotazníku a otázky rozhovoru. Celkově práce splňuje požadovaná formální kritéria.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

V předložené bakalářské práci autorka prokázala přiměřenou schopnost teoreticky zpracovat odborné informace ke zvolenému tématu a realizovat kvalitativní výzkumnou sondu. Výsledky nejsou příliš překvapující, ale přinášejí solidně zpracovaný a zajímavý vhled do problematiky předškolní edukace dětí se sociálním znevýhodněním. Práci doporučuji k obhajobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- V Karlovarském kraji působí i další NNO poskytující podporu sociálně znevýhodněným rodinám s dětmi – proč jste si vybrala právě jen ty dvě uvedené?
- Zajímavé, že respondentky v dotaznících uvádějí pro tyto děti jako spolupracující poradenské zařízení SPC, které se ale zaměřuje primárně na děti a žáky s jinými druhy znevýhodnění. Jak si tento rozpor vysvětluje?
- Co přesně znamenala elektronická distribuce otázek k rozhovoru? Probíhal rozhovor online, anebo byly otázky zaslány e-mailem a odpovědi byly písemné? (Pak by ale nedávala smysl informace o následném provedení doslovného přepisu).
- Jak lze rozlišit pozitivní změny u dětí se sociálním znevýhodněním způsobené přirozeným vývojovým vyžíváním a kdy je naopak možné vyhodnotit je jako výsledek vlivu předškolního vzdělávání těchto dětí v MŠ?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Velmi dobře
(podle průběhu obhajoby)

V Plzni, 31. 8. 2021

PODPIS:

